

Kekik

Yetiřtiricilięi

AęAÇ MAMÜLLERİ VE ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATÇI BİRLİKLERİ
VE
DOğU AKDENİZ ORMANCILIK ARAşTIRMA MÜDÜRLÜğÜ

Kekik Türünün Seçimi:

Mersin, Adana ve K. Maraş yöresinde ticarete konu üç kekik türü bulunmaktadır. Anamur'dan Mersin'e kadar olan bölgemizin alçak kesimlerinde **Yağ Kekigi** (*Origanum majorana*), yüksek kesimlerinde ise **Çorba Kekigi** (*Origanum vulgare*) yetişmektedir. Mersin'den K. Maraş'a kadar olan bölgelerin ve Hatay yörelerinin alçak kesimlerinde **Tarsus Kekigi** (*Origanum syriacum*), yüksek kesimlerinde ise çorba kekigi yetişmektedir. Kekik yetiştiriciliğinin yapılacağı yöreye ve denizden olan yüksekliğine göre yukarıdaki türlerden bir tanesi seçilmelidir.

Kekik Fidesinin Yetiştirilmesi:

Kekik Fideleri çelikten ve tohumdan üretilebilir.

a) Çelikle Üretim: Bunun için çeliklerin alınabileceği denenmiş anaç kekiklerinin bulunması gerekmektedir. Anaçlık kekikler Doğu Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğünden temin edilebilir. Doğu Akdeniz Bölgesinde, sulu koşullarda, ekim- kasım aylarından itibaren (suyun yeterli olmadığı ve yağışa bağlı tarlalarda yağışlardan sonra toprağın yeterli tava sahip olduğu) tarla sürülüp; diskardan geçirilerek hazırlanır. Dikim öncesi tarla dekara 6 kg saf azot, 6 kg saf fosfor hesabıyla gübrenmelidir. Anaçlık kekiklerden alınmış 15-20 cm boyundaki yarı odunsu çelikler hazırlanan tarlaya 50 cm sıra arası, 20 cm sıra üzeri olacak şekilde dikilirler. Tarlada bakım işlemleri (ot alma, çapalama) traktörle yapılacaksa fidanlar 70 cm sıra arası, 20 cm sıra üzeri olacak şekilde dikilmelidir. Tarlada dikim sonrası can suyu verilir. Sulama(salma, karık usulü, yağmurlama ya da en iyisi damlama sulama), ot alma, çapalama gibi bakım işleri düzenli aralıklarla uygulanır. Çelikle üretim yukarıdaki gibi doğrudan tarlaya dikilebileceği gibi alınan çelikler örtü altında köklendirildikten sonra da tarlaya dikilebilir. Köklendirilen çelikler mart ayı içerisinde tarlaya dikilir.

b) Tohumla Üretim: Tohumlar Islah edilmiş olmalıdır. Doğu

Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğünden temin edilebilir. Tohumla fide üretim yönteminde, kekik tohumları tarlaya doğrudan ekilmeyip; sebze yetiştiriciliğinde olduğu gibi fideliğe ekilir. Fideliğin alçak tünel sera veya yüksek sera altına hazırlanması gerekir. Bir dekarlık kekik plantasyonu için 10 metrekarelik fidelik yeterlidir. Fidelik hazırlığında sebze

fideliğinde olduğu gibi: 1/3 kum, 1/3 toprak (tercihen orman toprağı), 1/3 yanmış çiftlik gübresi elendikten sonra karıştırılarak ekim harcı hazırlanır. Hazırlanan bu harç üzerine, kasım-aralık aylarında, metrekareye 2 gr tohum gelecek

şekilde tohumlar ekilir. Tohumların eşit dağılması için tohumlar ince kumla karıştırılabilir. Ekilen tohumların üzerine çok ince bir tabaka halinde yıkanmış temiz kum örtülmelidir. Ekim sonrası tohumlar çimleninceye kadar çok ince delikli süzgeçli kova veya ilaçlama aletiyle su püskürtülmeli, çimlenme tamamlanıncaya kadar bu şekilde sulanmalı ve devamlı ıslak tutulmalıdır. Fidelikte sulama, ot alma gibi bakım işleri düzenli olarak yürütülmelidir. Gelişen fidelerin sökümü ve tarlaya dikimi mart ayı içinde yapılır. Sökümden bir gün önce yastıkların bolca sulanmış olmasına dikkat edilmelidir. Çimlenen ve gelişen fidelerde aşırı sulama ve durgun hava nedeniyle damping off (çökerten) gibi mantar hastalıkları oluşabilmektedir. Bu hastalığa karşı; sulama azaltılmalı, sera içerisi havalandırılmalı ve kaptan-benlate gibi mantar ilaçları ile fidelik ilaçlanmalıdır.

Kekik Fidelerinin Dikimi: Çelikle üretimde olduğu gibi,

hazırlanan tarlaya kekik fideleri; sıra arası 50 cm, sıra üzeri 20 cm olacak şekilde veya bakım işlemleri traktörle yapılacak ise sıra araları 70 cm, sıra üzeri 20cm olacak şekilde dikilir. Dikim karık içine, sebzedeki gibi uygun bir alet kullanılarak yapılır; ardından hemen can suyu verilir. İyi bir kekik plantasyonu için, özellikle ilk yıl: sulama, çapalama ve ot alma gibi bakım işlemlerinin aksatılmaması gerekmektedir. Kekik yetiştiriciliğinde dikkat edilecek en önemli hususlardan bir tanesi arazinin drenajının iyi olmasıdır. Arazide su toplanmamalıdır.

Kekiklerin Biçilmesi: Gerek çelikle gerekse fide ile üretimde ilk yıl tesis yılı olarak düşünülduğünden ürün

beklenmese de; iyi gelişmiş bir kekik plantasyonunda bir biçim uygulanabilir. Kekikte en uygun biçim zamanı kekiklerin %50'sinin çiçeklendiği dönemdir. Bitki dalları kopartılmamalı keskin bir aletle (makas, bıçak, orak vb.) kesim yapılmalı, biçim yüksekliği 10 cm kadar olmalıdır. İkinci yıldan itibaren iyi gelişmiş ve sulama olanakları olan kekik plantasyonunda 2-3 biçim uygulanabilir. Her hasattan sonra sulama ve bakım işlemlerinin aksatılmaması gerekmektedir. Hasat elle ya da, geniş alanlarda çayır biçme makinesi gibi aletlerle de yapılabilir. Bir dönüm tarladan iyi bakım yapıldığı ve ıslah edilmiş tohumlar kullanıldığı takdirde 1.5-2.0 ton yaş ürün almak mümkündür. Bir kilogram yaş kekikten 200-250 gram kuru yaprak elde edilebilmektedir.

Biçme sırasında bitkinin tekrar kendini yenileyebilmesi için her türlü tedbir alınmalı, köklerin zarar görmemesine dikkat edilmeli, gereksiz yaralama ve uygunsuz kesim şekillerinden kaçınılmalıdır. Hasattan hemen sonra sulama ve ot alma gibi bakım işlemleri yapılmalıdır. Kışa girmeden önce fazla alçaktan

olmayacak şekilde temizlik biçimi gerekmektedir.

Kurutma ve Depolama: Biçilen kekiklerin dış görünüş, kalite ve mikrobiyolojik durumunda istenmeyen değişiklikleri önlemek için kurutma yapılacak yere en kısa sürede ulaştırılmalıdır. Hasat edilen ürün kedi, köpek vb. hayvanlardan uzak tutulmalıdır. Kurutma noktasına taşınan yapraklar güneş ışığına maruz bırakılmadan derhal boşaltılmalı, kurutma yeri temiz olmalı, iyi havalanmalı ve hiçbir zaman hayvan bağlanmış olmamalı, bitkisel materyali zararlı böcekler, fareler, kuşlar ve evcil hayvanlardan koruyacak donanıma sahip olmalıdır. Doğal kurutma yapılacaksa yapraklı dallar ince serilmeli (en fazla 20 cm kalınlığında) dengeli kurumanın sağlanması için sık sık alt üst edilerek havalandırılmalı, kızışma ve dolayısıyla renk kararmasına meydan verilmemelidir. Toprak üzerinde, direkt güneş ışığına maruz kurutma yapılmamalıdır.

Renk bozukluğu olan, küflenmiş yapraklar ve yabancı cisimler atılmalıdır. Uygun koşullarda kurutulmuş kekikler dövülerek yaprakları saplarından ayrılmalı ve bekletilmeden hava geçirebilen malzemeden yapılmış çuvalara doldurulmalıdır. Kurutulup ambalajlanan materyal kuru, serin, havadar, güneş ve yağmur almayacak bir yerde depolanmalıdır.

Biçme ve kurutma sırasında biçim yapan ve kurutmayı yapan kişiler kişisel temizliğe en üst seviyede uymalıdır. Hasat yapan kişilerde enfeksiyon hastalıkları (ishal vs) ve vücudunda açık yara, iltihap olmamalıdır.

AKDENİZ İHRACATÇI BİRLİKLERİ
arge@akib.org.tr

İSTANBUL İHRACATÇI BİRLİKLERİ
iib@iib.org.tr

EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ
eib1@egibirlik.org.tr

ORTA ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ
oaib@foreigntrade.gov.tr

DOĞU AKDENİZ ORMANCILIK
ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
doa@cevreorman.gov.tr

KOORDİNATÖR

Akdeniz İhracatçı Birlikleri
Uray Caddesi Turan İşhanı Kat 3-4 33001 MERSİN
Tel. : 0.324. 237 68 00 pbx
Faks : 0.324. 237 71 17 pbx
Web : www.akib.org.tr
e-posta: arge@akib.org.tr

Bilgi: Fide ve Tohum Temini

Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü
P.K.18/33401-TARSUS
Telefon: 0.324. 648 74 53
Fax : 0.324. 643 73 37
e-mail : doa@cevreorman.gov.tr